

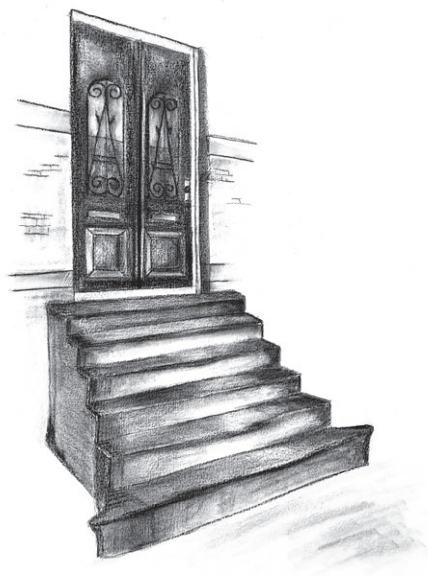

Gera Folkers

Winterpad

ROMAN

VOORPUBLICATIE

1 | Celine

Het zijn maar stenen, zeg ik tegen mezelf. Oude stenen, verweerd door de tijd, hier en daar aangekleed door groen en grijs mos. Stenen kunnen niet praten. Ze zwijgen over het leven dat zich achter de muren heeft afgespeeld. Ik kijk naar het herenhuis aan de Singels. Enigszins scheef staat het tussen twee grotere huizen in alsof het evenwicht zoekt bij zijn burens. De betonnen treden van de trap naar de voordeur zijn iets uitgesleten. Jarenlang hebben mijn voeten een spel gespeeld: je voeten in het midden van de treden zetten, anders moest je naar beneden en opnieuw beginnen. De derde tree aanraken mocht ook niet, dan moest je niet alleen naar beneden, maar ook de stoeprand aantikken. De voordeur zit als altijd goed in de diepgroene lak. De koperen bel is doffer dan voorheen. Ik mocht er als kind nooit aan trekken, het geluid van de schelle bel was een te groot contrast met de stilte achter de voordeur. Klepperen moest ik, twee keer zachtjes klepperen met de brievenbus.

Ik kijk achterom naar de oude beukenbomen op de groenstrook. Een man speelt er met zijn hond. In de verte kun je het donkere water van de stadsgracht zien, waar 's zomers tientallen boten van toeristen doorheen varen. Zeilboten, motorbootjes, maar ook de rondvaartboot met de blikkerige stem van de gids die weinig bezielend de wetenswaardigheden over de stad opdreunt. Nu is het stil op het water.

Traag zet ik mijn voeten op de eerste tree van de trap. Het is niet zomaar een huis, sinds de dood van mijn moeder is het mijn huis. Vijf weken geleden hebben de dragers de kist met mijn moeder langs dezelfde trap naar beneden gedragen. Een kleine groep mensen was gevolgd. In stilte. Zonder woorden, zonder tranen. Grotteske gebaren van verdriet waren niet op zijn plaats en droefheid werd nauwelijks gevoeld. Iedereen in de stoet wist dat Olga Ter Wolde al jaren te moe was voor dit leven.

Bij het graf, waar mijn vader, Onno Mellensz, drieënveertig jaar geleden zijn laatste rustplaats kreeg, voelde ik wel treurigheid. Treurigheid om een leven dat in elk noemenswaardig aspect zijn doel had gemist. Maar ook omdat ik nooit te weten ben gekomen wat ten diepste de oorzaak was van het lusteloze dat het leven van mijn moeder kenmerkte. Een zwaarte die herkenbaar is voor mij, alsof ik erfelijk belast ben door geboorte.

Aarzelend open ik de deur. Wil ik na al die jaren hier naar binnen? Meer dan tien jaar geleden vertelde ik mijn moeder hoe moeilijk ik het vond om in dit huis te zijn. Ze vroeg niet naar de reden, maar vanaf dat moment kwam ze om de week bij mij. Ook haar verjaardag vierde ze bij ons. Al die jaren ben ik hier niet meer geweest, tot vijf weken geleden. Ik twijfel of ik verder moet gaan. Ik ril in de koele hal en ruik seringen. Mijn moeders dood heeft de geur niet meegenomen. Ik hou niet van seringen. Er zitten teveel herinneringen aan. Geuren zijn hardnekkig. Ze gaan in je poriën zitten en je wordt ermee geconfronteerd op onmogelijke en ongewenste momenten. Met mijn sjaal voor mijn neus loop ik verder. Misschien voel ik iets van droefheid in dit huis. Ik wil rouwen, gezonde pijn voelen om haar heengaan.

Ik open de deur naar de keuken. Ondanks haar verstilde manier van leven hield Olga van schoonheid.

Haar huis werd om de tien jaar bijna kunstzinnig gemoderniseerd. Een nieuwe keuken, nieuw sanitair. Zachte kleuren op de muren, nieuwe meubelstoffen en bijpassende gordijnen. Alleen het zwarte fornuis in de keuken bleef. 'Die hoort bij mijn jeugd,' had Olga eens gezegd toen ik ernaar vroeg. Olga bakte altijd wel iets. Koekjes, taart, cake. Ze at er zelf niet van, en als ik vroeg waarom ze het deed zei ze: 'Het is de gemakkelijkste vorm van moeder zijn, Celine. Voor mij is gemakkelijk al moeilijk genoeg.'

Moeder. Ik zei geen moeder. 'Noem me gewoon Olga', had ze eens gezegd toen ik huilend 'mama' had geroepen na een valpartij. 'Moeder en mama zijn titels die ik niet verdien'. Zo was het Olga geworden. Ik hoefde er niet aan te wennen. Olga had gelijk. De titel moeder was alleen biologisch gezien juist.

Ik zet de waterkoker aan en vind het theeblik gevuld met de meest uiteenlopende soorten thee. Olga, thee en stilte hoorden bij elkaar. Met een kop thee in mijn hand ga ik in de serre zitten. De piano die al jaren niet meer wordt bespeeld, is stoffig. Olga's hand maakt geen einde meer aan het spel van dansend en neervlijend stof. Ik drink mijn thee op en loop verder door het huis van mijn jeugd.

De grote woonkamer ziet er doods uit ondanks de lichte gordijnen en comfortabele kussens op de olijfgroene bank. Ik mis bloemen op de glazen bijzettafels. Olga haalde elke week verse bloemen op de markt. Grote bossen wit en lila om de vazen in de kamer te vullen. Vaak nam ze ook een royale bos voor mij mee wanneer ze op bezoek kwam.

Achter de woonkamer ligt de eetkamer waar we lang geleden samen aten als gezin, toen mijn vader nog leefde. De kamer wordt al jaren niet meer gebruikt. Ooit is er iets van geluk geweest in dit huis. Ooit heeft er zacht gelach geklonken en muziek van grammofoonplaten. Vingers hebben de toetsen van de piano beroerd en een prelude laten horen. God, wat is dat lang geleden.

Ik vervolg mijn weg naar de hal met de trap naar boven. De houten leuning ruikt nog licht naar uitgewreven boenwas en de traploper voelt dik aan onder mijn schoenen. De badkamer boven is uitgevoerd met marmer en wit porselein. Olga's ochtendjas hangt nog aan een

haakje, en haar lievelingsgeurtjes vind je terug in zeepjes en shampoo. Er ligt geen was en er hangen geen gebruikte handdoeken. Alles ziet er zielloos uit en dat verwondert mij. Olga was een schaduw en toch had ze het huis op haar manier gevuld.

Mijn eigen slaapkamer loop ik voorbij, de herinneringen aan mijn jeugd mogen daar blijven.

De deur van Olga's slaapkamer staat open, ook hier is alles opgeruimd. Het bed is afgehaald en het dekbed ligt opgevouwen aan het voeteneind. De hulp van Olga is nog twee keer geweest, waarschijnlijk heeft zij alles zo netjes neergelegd. Ik voel me een indringer en wil de deur van de slaapkamer achter me sluiten als ik iets opmerkelijks zie.

De grote Statenbijbel ligt op Olga's fragiele kaptafel. Het boek hoort hier niet. Het heeft altijd beneden op een tafeltje gelegen met een poreus zangboekje ernaast. Verbaasd loop ik er naar toe. Waarom ligt die bijbel hier? Heeft Olga er voor haar dood nog in gelezen? De Statenbijbel, met zijn versleten leren kaft, dat zacht is van ouderdom, heeft mij altijd gefascineerd. Als kind kon ik uren op de grond zitten met het boek voor me. De bladzijden, die knisperden en scheurtjes vertoonden, sloeg ik dan voorzichtig om. Eerst dacht ik dat de woorden in een andere taal waren geschreven, maar mijn vader had me verteld dat het oud Nederlands was. Hij had samen met mij het verhaal van Jozef opgezocht en het voorgelezen. Ik vond het prachtig. De oude woorden pasten beter bij de geschiedenis dan de woorden uit de kinderbijbel waar de juf op school uit voorlas. De zwart-witte pentekeningen waren zo griezelig en gedetailleerd dat ik er eens een nachtmerrie van had gekregen. Sindsdien keek ik nooit meer in de bijbel voor ik ging slapen.

Met een zekere eerbied til ik het eeuwenoude boek op en leg het op Olga's bed. Ik ga ernaast zitten en wrijf net als vroeger met mijn hand over het leer. Ik open het slot dat, anders dan vroeger, moeiteloos openspringt. De bladzijden lijken nieuw en voelen glad als een gestreken zomerbloes.

Er glijdt een envelop uit de bijbel, hij belandt half onder het bed. Met mijn voet schuif ik hem naar voren, en blijf even kijken naar het

witte papier. Aarzelend raap ik hem op, daarna open ik hem en vind een vel dubbelgevouwen gebloemd schrijfpapier en een vergeelde foto van een landhuis. Op de achterkant van de foto staan de woorden: Ons landgoed Ter Wolde. Met trillende handen vouw ik de brief open. Er staan vier zinnen in. Vier eenvoudige korte zinnen.

Mijn dochter.

Dit boek is een bron.

Vind antwoorden op jouw vragen en ontdek waarom mijn leven een winterpad was.

Je moeder.

Verdwaasd laat ik de brief rusten in mijn hand. Ik lees hem nog eens. ‘... ontdek waarom mijn leven een winterpad was.’ Hoe treffend heeft Olga dit geformuleerd. Een winterpad. Een koud en guur winterpad zonder de warmte van de zon. Meer nog knallen de woorden ‘mijn dochter’ bij me binnen. Mijn dochter. Zo heb ik me nooit gevoeld. Olga’s dochter. Ik heb me verweesd gevoeld, ontheemd vaak. Bemind, dat wel, maar niet als een dochter. Bemind als huisgenoot. Als kind. Zomaar een kind dat ook een buurkind had kunnen zijn. Nooit heb ik me een dochter gevoeld. En Olga is geen moeder geweest. Ze heeft me gevoed, voorzien van het nodige om te groeien en me op een bepaalde manier te ontwikkelen. Toch staat het hier zwart op wit. ‘Mijn dochter’ en ‘je moeder’.

Ik kijk naar de Statenbijbel die wegzakt in het zachte bed waar Olga in haar slaap haar laatste adem heeft uitgeblazen. Ik had me er bij neergelegd dat ik nooit antwoorden zou krijgen en nu ligt hier dat boek. Die bijbel die zoveel meer is dan een verzameling oude woorden. Er staan mooie verhalen in die de juf op school vroeger boeiend vertelde, waarbij ze de scherpe randen verdoezelde. Later las ik er passages in waar ik van gruwde, maar ook warme en liefdevolle beloften van hoop. Licht en donker staan in dit boek in contrast met elkaar en dat heeft me jarenlang verward. Tot ik het dicht had geslagen.

Ik kan niks met dat boek en nu moet ik het openen om antwoorden

te vinden? Met een boos gebaar sla ik de eerste bladzijde om en daar ligt nog een foto. Er staat niks achterop, maar het toont een prachtig stukje natuur, een beekje dat kronkelend door een groen landschap stroomt, een bruggetje en een oude schaapskooi. Een stapeltje gebloemde papieren ligt onder de foto. Het voelt zwaar aan en het is dichtgeplakt met een plakbandje.

Mijn mobiel gaat, ik ben te laat om op te nemen en zie dat het mijn man Thijs was. Ik bel terug, krijg zijn voicemail en spreek een bericht in: ‘Luister lieverd, ik ben nog wat aan het rommelen in Olga’s huis. Nou ja, mijn huis bedoel ik. Drink alvast iets, dan eten we vanavond wat later. Tot straks.’

Ik doe de foto’s met de papieren terug in de bijbel, til hem van het bed en ga naar de trap terwijl ik met mijn voet de deur van de slaapkamer dichtdruk. Voorzichtig loop ik met het zware boek naar beneden. In de woonkamer leg ik de bijbel op de salontafel, doe de gashaard aan, sleep Olga’s favoriete stoel dicht naar de warmte en ga zitten met de papieren in mijn hand.

Nee, denk ik bij mezelf. Ik ben te onrustig, dit is een goed moment voor één van Olga’s wijnen. In de keuken vind ik een rode Merlot, ik ontkurk de fles en schenk de rode vloeistof in een kristallen glas. In de woonkamer gekomen, zet ik mijn telefoon op stil, neem een slok wijn en geniet van de volle smaak. Ik pak de brieven en peuter het plakbandje los. Mijn moeder is dood, ik heb Olga Ter Wolde nauwelijks gekend. Wat zal ik te weten komen? Wil ik deze erfenis van woorden wel lezen? De onthullingen? Maar het verleden te laten rusten is geen optie. Ik moet de woorden van Olga lezen om grip te kunnen krijgen op mijn eigen stilte, die ik al zo lang camoufleer door een gespeelde opgewektheid. Ik houd dat spel niet lang meer vol. Het kind in mij wil gevonden worden.

Het gebloemde papier moet spreken.

2 | Olga

Ik zit achter mijn schrijftafel in de serre en kijk naar de tuin die haar herfstkleed heeft aangetrokken. De fraaie kleuren van de Wisteria omlijsten de houten pergola. Het najaar geeft de natuur een legitieme reden om te verstillen en dat verwondert mij elk jaar weer. Verstillen en terugtrekken in afwachting van een nieuwe kans om te bloeien. Ik kan daar jaloers op zijn. Ik heb in mijn leven alleen het eerste meegemaakt. Van stilte en terugtrekken weet ik meer dan me lief is. Een tweede kans heb ik niet gehad, een bloeiperiode evenmin.

Voor mij ligt mijn schrijfblok. De gebloemde pagina's zijn leeg. Ik wil mijn leven aan het papier toevertrouwen, maar ik weet niet hoe ik moet beginnen. Hoe formuleer ik mijn woorden en zinnen zo dat ik kan rekenen op begrip. Het doet er niet meer toe. Mijn woorden worden pas gelezen als mijn leven voorbij is. Ten einde. En daar verlang ik naar. Voor dat moment komt, wil ik dingen uitleggen en verhelderen.

Ik overpeins een openingszin en een gevoel van spijt overvalt me. Spijtgevoelens zijn mij niet vreemd. In mijn leven zijn ze groot en overheersend als de stank van mest in de giertijd. Dat heeft alles te maken met het leven dat ik heb geleid. De keuzes die ik maakte hadden zulke grote gevolgen dat ik er een vleugellam mens door ben geworden. Zo heb ik op mijn zestiende mijn dagboek weggegooid. Ik wilde een afschuwelijk geheim aan het papier toevertrouwen. Ik was alleen thuis die avond, en zat in de grote bibliotheek van mijn ooms, waar een geur hing van oude boeken en zoete pijptabak. Met mijn dagboek nestelde ik me in mijn eigen stoel, mijn voeten op het krukje zodat ze warm werden van het haardvuur. Ik had in de keuken een kop hete chocolademelk gekregen van Maaïke, de huishoudster in Huis Ter Wolde. Zij was die avond vroeg naar bed gegaan, ze was niet lekker. Maaïke was niet alleen huishoudster, ze zorgde ook voor al onze maaltijden, samen met een meisje uit het dorp, ze hielp de tuinman en soms was ze zelfs in de stallen bij de paarden te vinden. Ze was een grote stevige vrouw van onbestemde leeftijd die alles wist wat er in ons huis gebeurde.

Ik zette mijn beker op de armleuning, en begon te lezen. 'Nachtboek. Ik noem dit boek nachtboek, omdat het past bij mijn leven. Het is donker en somber. De enige sterren zijn mijn ooms en Maaïke. Mijn ouders zijn dood en Renate heeft me verlaten. Iemand die zo weinig geliefden heeft, kent geen zon en maan.' Ik las een paar bladzijden, maar werd zo beroerd van het lezen dat ik braakneigingen kreeg als een hond na het eten van jong gras. In een opwelling gooide ik het dagboek in de open haard. Het kaft brandde moeilijk, alsof het vuur me de tijd wilde geven om me te bedenken. Oom Rutger vroeg later of ik iets in de haard had gegooid, er hing zo'n doordringende lucht in de bibliotheek. Voor mij was het de geur van een verleden waar ik niet naar terug wilde.

Ik heb spijt dat ik het dagboek niet heb bewaard. Nu moet ik in gedachten teruggaan naar een tijd die al zo lang achter me ligt. Ik ben bang dat ik het niet aankan alles opnieuw te beleven. Maar voor jou, Celine, zal ik, wat ik nog weet, zo nauwkeurig mogelijk beschrijven. Ik leef nog steeds, mijn tijd is schijnbaar nog niet gekomen, ondanks dat

ik daar om heb gebeden. Ik heb de hemel bestormd en gesmeekt om een stukje barmhartigheid. Niet verdiend, maar een mens mag genadebrood eten, zei ooit een priester tegen mij in de Sint Jozefkathedraal. Uren heb ik in die oude grote kerk gesmeekt om vergeving, maar meer nog gesmeekt of God een einde kon maken aan mijn kwelling die leven heet. De gesprekken met de priester hielpen slechts kort, zodra ik uit de kathedraal naar buiten stapte, was mijn geloof in genade vervlogen.

Ik woon al zo lang in mijn huis aan de Singels. Ik ben hier oud geworden. Voor jou, Celine, mijn dochter waar ik onnoemlijk veel van houd, al heb ik voor die liefde geen vorm kunnen vinden, voor jou moet het verleden gaan spreken. Ik zie dat je worstelt, en ik beng bang dat je dezelfde geknakte vleugels hebt als ik. Dat wil ik niet voor jou. Jij moet vliegen, mijn kind. Het vleugellam zijn was mijn straf, het mag niet ook jouw leven beheersen. Het is tijd. Er is zoveel wat jij niet weet.

‘Ik ben geboren in 1929 op een dag in juli, midden in de zomer. Ik weet niet of het zo’n lodderige warme dag was die begint met in de vroege ochtend het gezoem van bijen boven paarse asters. Waar de ochtendnevel als een zomerdeken blijft hangen om de enkels van de dieren in het land. Mijn ouders woonden met de twee oudere broers van mijn vader op het landgoed Ter Wolde. Mijn vader, Hendrik Ter Wolde, was dertien jaar jonger dan zijn broers Rutger en Ko, een ongetrouwde tweeling. Mijn opa en oma zijn kort na elkaar gestorven aan de Spaanse griep toen mijn vader nog klein was. Het landgoed Ter Wolde is al eeuwen in onze familie. Het is een prachtig stuk natuur met uitgestrekte weilanden en een heideveld, grenzend aan een bos. Door het landgoed stroomt de Wolden Aa. Huis Ter Wolde ligt samen met de pachtboerderijen, de rentmeesterswoning en de schaapskooi als een klein gehucht aan de rand van het heideveld. Even verderop ligt het dorp Woldheem. Behalve hun namen, Hendrik en Mary, weet ik weinig van mijn ouders. Renate, mijn kindermisje, vertelde af en toe iets over mijn moeder en dan glansden haar ogen als gewreven knikkers.

‘Iedereen hield van Mary Ter Wolde. Als zij de kamer inkwam gebeurde er iets. Het werd lichter en vrolijker en of je wilde of niet, er

**Verder lezen? Dit boek is verkrijgbaar
via de webshop op www.tripleboeken.nl
en in de (christelijke) boekhandel.**

Zie ook onze andere uitgaven op de website.

Winterpad | Gera Folkers

Paperback | 212 pagina's | ISBN 978-90-825461-9-4 | € 18,95

**TRIPLE
BOEKEN**

DICHTBIJ • INSPIREREND • RAAK